

Sygn. akt I C 624/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Paweł Sławicki

Protokolant: Małgorzata Krośnicka

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2018 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. W. i M. J.

przeciwko (...) W.

o ustalenie

I. oddała powództwo;

II. nie obciąża Powodów R. W. i M. J. kosztami postępowania.

I C 624/17

UZASADNIENIE

Powodowie R. W. i M. B. wnieśli o „przyznanie innego lokalu mieszkalnego, zamiast lokalu socjalnego dla R. W. i M. J. (...), które będzie znajdować się w innej dzielnicy W. jak najdalej od dzielnicy G. i dzielnicy W.” oraz ustalenie, że Powódce M. J. przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego (pozew – k. 1-3).

Pozwany (...) W. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania (odpowiedź na pozew – k. 77-79).

Strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska na rozprawie w dniu 19 stycznia 2018 r. (protokół – k. 98).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. W. i M. B. zajmują lokal socjalny nr (...) położony w W. przy ul. (...). R. W. zawarł z (...) W. umowę nr (...) z dnia 30 kwietnia 2014 r. dotyczącą najmu lokalu socjalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...). Umowa została zawarta na czas oznaczony do dnia 29 kwietnia 2016 r. W umowie zaznaczono, że do wspólnego zamieszkiwania z R. W. nie są uprawnione inne osoby. (...) W. umieściło R. W. na liście osób oczekujących na lokal socjalny, a następnie skierowało do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...). R. W. nie zawarł umowy najmu lokalu socjalnego na kolejny okres (umowa najmu – k. 8-9, k. 81-83, pismo – k. 4, k. 15, k. 16, k. 17, k. 18, k. 90, k. 92, k. 93, uchwała – k. 5-6, dowód z przesłuchania w charakterze strony: M. B. – k. 97v, R. W. – k. 97v-98).

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie wyrokiem z dnia 31 lipca 2013 r., sygn. akt I C 1868/12 nakazał R. W. i M. B. aby opuścili i opróżnili lokal mieszkalny numer (...) położony w W. przy ulicy (...) i wydali go (...) W. oraz orzekł, że R. W. przysługuje prawo do lokalu socjalnego, zaś M. B. nie przysługuje prawo do otrzymania lokalu socjalnego (wyrok – k. 21, k. 84-89, dowód z przesłuchania w charakterze strony: M. B. – k. 97v, R. W. – k. 97v-98).

Lokal socjalny nr (...) położony w W. przy ul. (...) jest w złym stanie technicznym, jest tam pełno robactwa i pluskw. Klatki są zdewastowane. Między R. W. i M. B. a osobami zamieszkującymi ten sam budynek istnieje konflikt. P. B., syn M. B. przebywa u swojego ojca (poświadczenie – k. 13, pismo – k. 14, k. 20, dowód z przesłuchania w charakterze strony: M. B. – k. 97v, R. W. – k. 97v-98).

R. W. ma problemy zdrowotne, choruje przewlekłe na liczne schorzenia m.in. padaczkę, astmę oskrzelową i nadciśnienie tętnicze. U R. W. stwierdzono niepełnosprawność (zaświadczenie – k. 22, dokumentacja medyczna – k. 24, dowód z przesłuchania w charakterze strony: M. B. – k. 97v, R. W. – k. 97v-98).

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, bowiem zostały one sporządzone przez uprawnione osoby w przewidzianej prawem formie. Nadto ich autentyczność czy wiarygodność nie była kwestionowana przez strony, również Sąd nie znalazł ku temu podstaw. Ponadto znajdowały one oparcie w dowodzie z przesłuchania M. B. i R. W. w charakterze stron postępowania.

Sąd przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się również na dowodzie z przesłuchania M. B. i R. W. w charakterze stron postępowania, bowiem był on spójny i konsekwentny, nadto znajdował oparcie w dokumentach dołączonych do akt postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Powodowie wnieśli o przyznanie lokalu socjalnego innego niż lokal socjalny nr (...) położony w W. przy ul. (...) oraz o ustalenie, że Powódce M. B. przysługuje prawo do lokalu socjalnego. Powództwo to zmierzało zatem do ukształtowania sytuacji prawnej Powodów poprzez przyznanie im prawa do lokalu, a ponadto do ustalenia okoliczności w postaci prawa do lokalu socjalnego przysługującego Powódce.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na to, iż brak podstawy prawnej do ukształtowania sytuacji prawnej Powodów w sposób określony w pozwie. Podkreślić należy, że sąd rozstrzyga o uprawnieniu do lokalu socjalnego w sprawach o eksmisję z lokalu mieszkalnego. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 1 zd. 1 u.o.p.l. w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. Tym samym, w orzeczeniu tym sąd uwzględniając powództwo o nakazanie opróżnienia lokalu mieszkalnego ma obowiązek rozstrzygnąć o uprawnieniu bądź braku uprawnienia osób eksmitowanych do lokalu socjalnego. Zauważyć jednak należy, że nawet w tym postępowaniu sąd orzeka jedynie o tym, czy uprawnienie do lokalu socjalnego przysługuje osobom, którym nakazano opróżnienie lokalu socjalnego, brak jednak możliwości przyznania konkretnego lokalu socjalnego. Obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego ciąży na gminie właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu (art. 14 ust. 1 zd. 2 u.o.p.l.), zaś sąd nie orzeka o przyznaniu konkretnego lokalu socjalnego, a jedynie o uprawnieniu do żądania przyznania lokalu, który spełnia kryteria uznania go za lokal socjalny. Wypełnienie obowiązku zapewnienia takiego lokalu spoczywa na gminie, a sąd nie jest uprawniony do nakładania na gminę dodatkowych obowiązków w zakresie przyznania lokalu położonego w określonym miejscu, czy też spełniającego określone wymagania wykraczające poza kryteria uznania lokalu za lokal socjalny (art. 2 ust. 1 pkt 5 u.o.p.l.). Zauważyć należy, że Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie w wyroku z dnia 31 lipca 2013 roku, sygn. akt I C 1868/12 przyznał R. W. prawo do otrzymania lokalu socjalnego, zaś obowiązek zapewnienia konkretnego lokalu spoczywa na (...) W.. W konsekwencji, powództwo w części dotyczącej przyznania Powodom lokalu socjalnego innego niż lokal nr (...) położony w W. przy ul. (...) zostało oddalone.

Odnosząc się zaś do ustalenia prawa do lokalu socjalnego przysługującego M. B. wskazać należy, że Powodowie nie wykazali istnienia interesu prawnego w ustaleniu wskazanej okoliczności, a tylko w takiej sytuacji może być uwzględnione powództwo o ustalenie (art. 189 k.p.c.). Zauważyć należy, że Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi –

Południe w Warszawie wyrokiem z dnia 31 lipca 2013 roku, sygn. akt I C 1868/12 nakazał M. B. opróżnienie lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...) i orzekł, iż nie przysługuje jej prawo do otrzymania lokalu socjalnego. W orzecznictwie wyrażono pogląd, że podstawą przyznania uprawnienia do lokalu socjalnego jest przepis art. 14 ust. 3 u.o.p.l. w stosunku do lokatorów oraz art. 24 u.o.p.l. w stosunku do osób, którym nie przysługiwał tytuł prawny do lokalu, zaś ustalenie tego uprawnienia może nastąpić również w drodze powództwa o ustalenie wytoczonym na podstawie art. 189 k.p.c. (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2003 r., sygn. akt III CZP 41/03). Powołane podstawy prawne nie znajdują jednak zastosowania w niniejszej sprawie. Podkreślić bowiem należy, że sąd ocenił już zasadność przyznania uprawnienia do lokalu socjalnego M. B., zatem niniejsze powództwo zmierza w istocie do podważenia prawomocnego orzeczenia w tym zakresie. Zauważyć nadto należy, że Powódka powołuje okoliczności, które ujawniły się już po wydaniu wyroku nakazującego opróżnienie lokalu socjalnego. W ocenie Sądu, brak interesu prawnego, żeby ustalić istnienie tych okoliczności w drodze powództwa o ustalenie, bowiem mogą być one poddane ocenie w postępowaniu przeciwegzekucyjnym. Zgodnie bowiem z art. 840 § 1 pkt 2) k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne. W ocenie Sądu, Powódka może powoływać się na okoliczności powstałe już po wydaniu wyroku nakazującego jej opróżnienie lokalu w postępowaniu dotyczącym ograniczenia tytułu wykonawczego. Sąd rozpoznający powództwo przeciwegzekucyjne mógłby ocenić czy zasadne jest ograniczenie tytułu wykonawczego nakazującego opróżnienie lokalu mieszkalnego na skutek nastąpienia zdarzenia wskutek, którego tytuł nie może być egzekwowany. Takim zdarzeniem byłoby np. nabycie uprawnienia do lokalu socjalnego. Biorąc pod uwagę, że uprawnienie to zostało już ocenione w postępowaniu o nakazanie opróżnienia lokalu mieszkalnego, brak podstaw, aby ponownie oceniać przesłanki w oparciu o art. 14 ust. 1 u.o.p.l. Podstawą żądania nie może być również art. 24 u.o.p.l., bowiem przepis ten przewiduje możliwość ustalenia prawa do lokalu socjalnego osobom, które nigdy nie miały tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego, a zatem wobec osób, co do których sąd nie ma obowiązku orzekać w przedmiocie uprawnienia do lokalu socjalnego w postępowaniu o nakazanie opróżnienia lokalu mieszkalnego. Sąd Rejonowy ocenił jednak te okoliczności w sprawie o sygn. akt I C 1868/12. Mając powyższe na uwadze, uznać zatem należy, że brak interesu prawnego w wytoczeniu powództwa ustalającego prawo do lokalu socjalnego, co w konsekwencji prowadziło do oddalenia powództwa.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W ocenie Sądu, okoliczności niniejszej sprawy przemawiały za zastosowaniem dyspozycji powołanego przepisu i nie obciążaniem Powodów kosztami postępowania. Wskazać bowiem należy, że Powodowie próbują poprawić swoją sytuację mieszkaniową i podejmują działania zmierzające do zapewnienia własnych potrzeb mieszkaniowych na właściwym poziomie, z dala od osób, z którymi mają konflikt. W związku z tym podejmują próby poprawienia swojej sytuacji prawnej. W tym celu zwracali się do (...) W. o przyznanie im innego lokalu socjalnego, a wobec braku reakcji, postanowili wytoczyć powództwo przed sądem cywilnym. Powództwo zostało oddalone jako niezasadne, jednak dodatkowe obciążenie Powodów kosztami postępowania mogłoby ich zniechęcić do poszukiwania ochrony prawnej przed właściwymi organami, a nie taka jest intencja Sądu orzekającego w niniejszej sprawie. Sytuacja prawna Powodów jest skomplikowana, zaś brak profesjonalnej wiedzy prawniczej i trudna sytuacja finansowa uniemożliwiająca uzyskanie profesjonalnej pomocy prawnej, zdaniem Sądu, przemawiają za zwolnieniem Powodów od obowiązku ponoszenia kosztów procesu w postaci wydatków drugiej strony.